

HANDREIKINGEN RUIMTELIJKE KWALITEIT VOOR DE HISTORISCHE BINNENSTAD

BOUWSTENEN VOOR DE BINNENSTAD

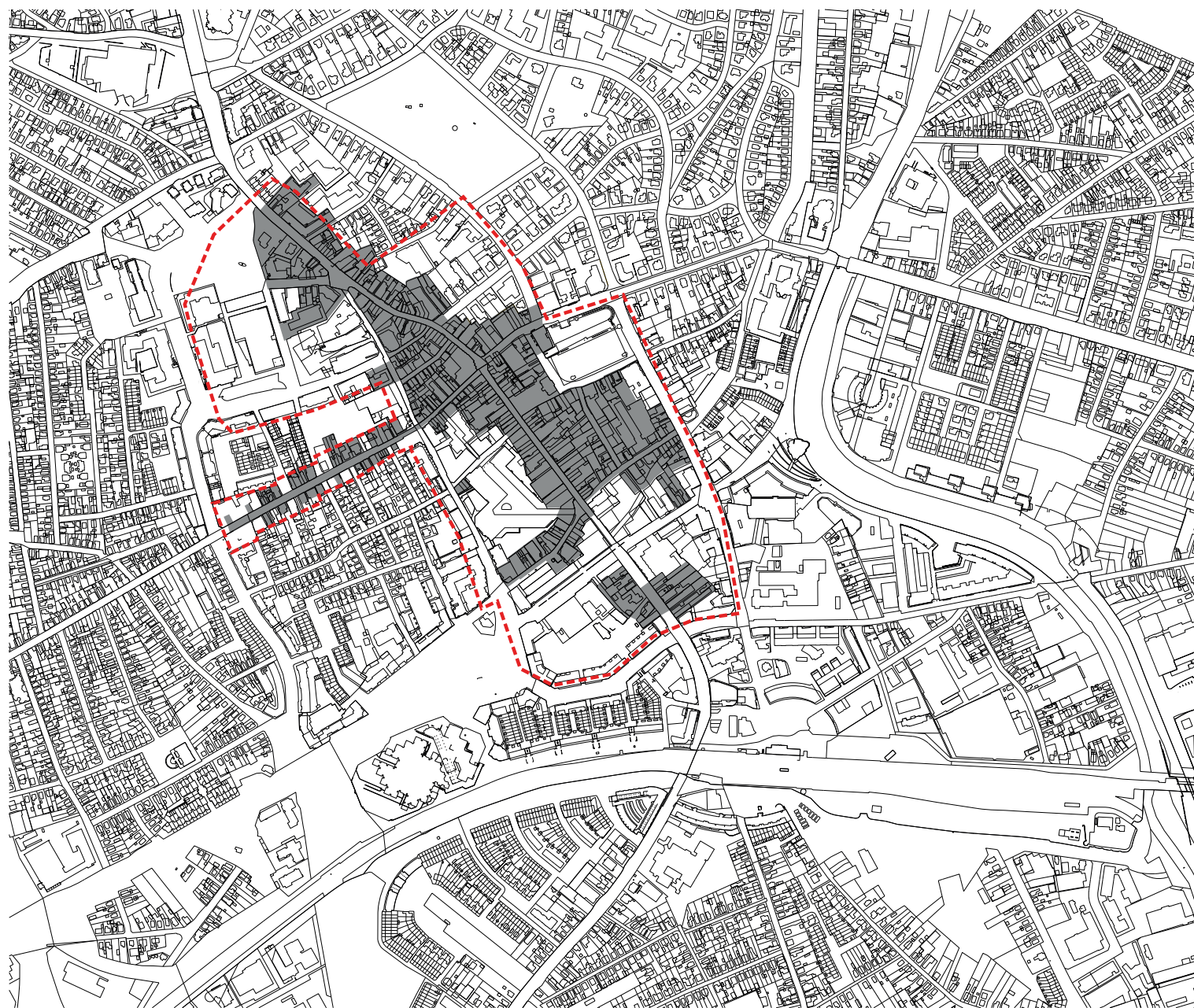
Zonborrel bij
Central Park
Wijn (rosé wit, rood) € 3,-
Bier € 2,25
Mix € 6,-
portie zoete doper
chips uit de oven
kaasplankje
mandje brood met
huusmanette
koudetoes

HOUTEN
Tafel
€ 2,50
Stoel
€ 2,50

inhoud

1.0	Inleiding	7
	Waarom Handreikingen? Hoe werkt het?	7
	Ook voor de openbare ruimte	7
	Samenwerking	7
2.0	Handreikingen Ruimtelijke Kwaliteit	9
	Twaalf Bouwenstenen voor de gevels	11
	Het gebruik van de straat: terrassen, uitstallingen en verlichting.....	38
3.0	Meer weten?	46

gebiedsbegrenzing

- welstandsthema
- historische binnenstad
- - - Regieplangebied

Aan de slag in 10 stappen!

1 >

Ligt uw pand in de binnenstad?
Kijk op het kaartje om te zien of uw pand
ook hoort bij de 'historische binnenstad'
In dat geval zijn de bouwstenen voor uw
pand bedoeld.

3 >

Historische kaarten en oude foto's
zijn een bron van inspiratie voor nieuwe
ontwikkelingen. Misschien vindt u oude
details terug die nu verdwenen zijn (en
weer tevoorschijn kunnen komen) of
ontdekt u de originele kleur van uw
kozijnen. Het CODA heeft
een uitgebreid archief.

5 >

Bekijk de Intermezzo's
en lees over:

'het belang van een aantrekkelijke
omgeving' en 'wie het breed heeft'

2 >

Laat u inspireren door de
bouwstenen in hoofdstuk 2.
Een korte toelichting op de
gebiedskarakteristieken van de
historische binnenstad vindt u in de
inleiding.

4 >

Ga naar buiten! Kijk niet alleen naar
de locatie waarmee u aan de slag wilt
gaan, maar vooral naar de omgeving.
Welke kwaliteiten zijn er aanwezig en welke
kunnen versterkt worden?

6 >

Kijk ook naar het gebiedsgerichte welstandsbeleid voor de Binnenstad West.
(www.apeldoorn.nl/welstand)
Hier vindt u de formele regels waaraan de CRK uw bouwplan toetst.

8 >

Ga nu schetsen! Combineer uw wensen met de Handreikingen en verken al tekenend de verschillende mogelijkheden. Vergelijk de opties en kijk welke richting het meest aansluit bij de kwaliteiten van uw omgeving.

10 >

Denk na over het gebruik van de straat en de manier waarop u reclame wilt maken
Deze handreikingen geven ook daarvoor tips
Raak geïnspireerd en ga aan de slag!

7 >

Woont u in een monument of karakteristiek pand, zorg dan voor voldoende kennis op het gebied van cultuurhistorie.
Neem bijvoorbeeld contact op met de cultuurhistorisch adviseurs van de gemeente.
Bij monumenten gelden aanvullende voorwaarden bij een verbouwing.

9 >

Zorg voor een goede inpassing in de omgeving. Een landschapsarchitect, architect of stedenbouwkundige kan u hierbij goed adviseren. Het inpassen van een nieuw element in bestaand gebied is hun specialiteit. Het is net als met het inschakelen van een goede kok: het levert een smaakvoller gerecht op.

Intermezzo

het belang van een aantrekkelijke omgeving

Plinten* zijn cruciaal voor de beleving en aantrekkingskracht van de stedelijke ruimte in woon- en werkgebieden. In binnensteden en op knooppunten zijn ze bovendien ook economisch belangrijk. Dat blijkt ook uit onderzoeken: als de bestemming veilig, schoon, ontspannen en begrijpelijk is, als bezoekers kunnen uitwaaiëren en als aan hun verwachtingen wordt voldaan of als deze worden overtroffen, **verblijven bezoekers drie maal langer en geven ze meer uit** dan wanneer er sprake is van een ongestuurd onthaal en een verwarrende structuur.

Goede plinten zijn van belang voor de economie, en niet alleen vanwege consumentenbestedingen. Een evenwichtige arbeidsmarkt met hogeropgeleiden vereist stedelijke ruimtes die meer zijn dan functionele werk-, woon- of winkelgebieden. De kennis- en belevings-economie heeft stedelijke ruimtes nodig met **beleving, karakter, een goede sfeer van verblijf, ontmoeting en interactie**.

Het gaat daarbij om het totaal van de hele stedelijke ruimte, maar de plint speelt wel een sleutelrol. **De begane grond** vormt misschien maar 10% van het totale gebouw maar **bepaalt wel voor 90% de bijdrage aan de omgeving**. De stad verandert meestal pand voor pand van functies, maar uiteindelijk bepaalt de samenhang van al die panden of er een aantrekkelijk verblijfs-, woon- en vestigingsklimaat ontstaat. **De plint vormt met de openbare ruimte de drager** van dat samenhangende geheel.

(bron: stipo.nl, the city at eyelevel)

Het cultureel erfgoed blijkt een **belangrijke aanjager voor de lokale economie** en genereert vele geldstromen. Erfgoed draagt bijvoorbeeld bij aan een gezonde concurrentiepositie van binnensteden ten opzichte van moderne drive-incentra die zich ook steeds meer ontwikkelen tot 'shop&fun' gebieden.

(bron: Essaybundel Projectbureau Belvédère, Utrecht, 2009)

(...) voor een individuele ondernemer (of burger) [is het] niet altijd goed mogelijk (..) om in het erfgoed te investeren op een dusdanige manier dat er financiële baten ontstaan.

Zo zal één opgeknapt historisch winkelpand in een stad geen **toeristen trekken**. Daarvoor is het opknappen van de hele winkelstraat nodig. Vaak ontstaan er pas baten als er sprake is van een netwerk aan erfgoed en/of zijn de baten pas interessant als het netwerk groot genoeg is waardoor er synergie ontstaat.

(bron: Cultuurhistorie: omdat het wat waard is! Dr. ir. Elisabeth Ruijgrok, Essaybundel Projectbureau Belvédère, Utrecht, 2009)

* Plint: de begane grondverdieping van een gebouw. De plint is vanaf de straat het meest zichtbaar en is in binnensteden vaak openbaar toegankelijk

1.0 Inleiding

Waarom Handreikingen?

We willen allemaal graag wonen, werken, winkelen en recreëren in een aantrekkelijke omgeving. Maar mooie landschappen, fijne gebouwen en sfeervolle openbare ruimte ontstaan niet van zelf. Dat vraagt om een samenleving die zelf de verantwoordelijkheid wil nemen voor de ruimtelijke kwaliteit van zijn omgeving. De gemeente wil dit ondersteunen door het geven van Handreikingen als hulpmiddel bij het maken van plannen.

De Handreikingen geven tips om beter aan te sluiten bij de kwaliteiten van een gebied en deze waar mogelijk te verbeteren. Naast architectuur zijn ook andere aspecten belangrijk zoals:

- de samenhang van bebouwing en openbare ruimte
- het gebruik van de openbare ruimte
- het behoud van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing en structuren;

Hoe werkt het?

De Handreikingen vormen de helpende hand bij het maken van plannen. Het zijn geen harde regels, ze schrijven niet voor wat u moet doen. Maar als u de binnenstad een warm hart toedraagt, kunt u de Handreikingen gebruiken om u te helpen bij het opknappen van uw pand, om zo te komen tot een binnenstad waar het goed toeven is.

De formele welstandsregels vindt u in het gebiedsgericht welstandsbeleid Binnenstad West (zie: meer weten? in de bijlage)

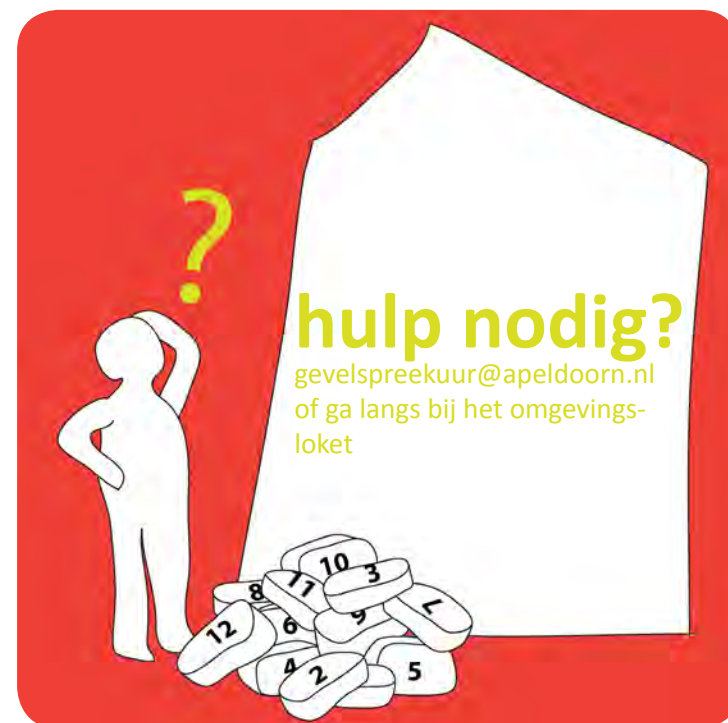
Ook voor de openbare ruimte

Ook de openbare ruimte wordt aangepakt. In overleg met de gemeente stellen ondernemers een terrassenplan op voor het Caterplein, het Leienplein, en het Raadhuisplein. Handreikingen in dit boekje kunnen helpen om de kwaliteit en de uitstraling van de terrassen te verbeteren.

Samenwerking

Het werken op basis van Handreikingen vraagt om een helder proces gericht op samenwerking tussen de gemeente, de initiatiefnemers en de ontwerpers. Deze samenwerking moet leiden tot probleemloze vergunningprocedures, het maken van goede plannen en het borgen van de ruimtelijke samenhang tussen alle ontwikkelingen in het gebied.

Als u het voornemen heeft om uw pand aan te pakken, is het goed om al in het begin in gesprek te gaan met de adviseurs van de gemeente. Zij kunnen u helpen met de procedures en vergunningen, maar kunnen u ook inhoudelijk adviseren; cultuurhistorici, monumentendeskundigen en stedenbouwkundigen staan tot de beschikking van eenieder die zijn of haar pand verbeteren wil.

2.0 Handreikingen Ruimtelijke Kwaliteit

2.1 Twaalf bouwstenen

Schatgraven in de binnenstad

De meeste panden in de historische binnenstad van Apeldoorn zijn verborgen juweeltjes. Er is een groot verschil tussen de 'onderwereld' (de begane grond) en de 'bovenwereld' (alles daarboven). Op de begane grond zie je vooral de winkelfronts, die vaak 'standaard' zijn en soms ronduit onaantrekkelijk. Het is in de meeste gevallen iets wat elders in Nederland ook te vinden is en niet specifiek voor Apeldoorn.

Wanneer de blik omhoog gericht wordt is daar de verrassing van een geheel andere wereld; een 'bovenwereld' die het vermoeden oproept van een luisterrijk verleden, met statige panden vol allure. Het is juist de bovenwereld die laat zien wat de potentie is voor de binnenstad van Apeldoorn; de juweeltjes liggen voor het oprapen, we hoeven ze alleen maar op te pakken!

Het is de ambitie om het rijke verleden van Apeldoorn in zijn historische gevels weer zichtbaar te maken in het straatbeeld. Dit draagt bij aan de verblijfskwaliteit en de eigenheid van de binnenstad als geheel.

**Apeldoorn kan de
Jugendstilstad van
Nederland worden!**

De bouwstenen

De afgelopen jaren zijn er al veel, meestal monumentale, panden aangepakt en verbeterd. Dit smaakt naar meer! Het laat zien dat door een relatief gering aantal ingrepen een enorme verbetering behaald kan worden. Om ook andere eigenaren van panden in de binnenstad te inspireren en te stimuleren geven we in deze Handreiking beeldkwaliteit twaalf bouwstenen.

Deze bouwstenen kunnen u helpen om de boven- en onderwereld weer aan elkaar te smeden en de gevels hun oude allure terug te geven. Dit wil niet zeggen dat er per sé historiserend gebouwd moet gaan worden. Ook met moderne middelen kan de uitstraling van de panden danig verbeteren.

Het totaalplaatje telt

De twaalf bouwstenen zijn een hulpmiddel: ze laten zien hoe de vaak mooie historische panden weer zichtbaar gemaakt kunnen worden. Het is echter niet zo dat alle bouwstenen altijd nodig zijn, of dat elke bouwsteen bij elk gebouw past. Uiteindelijk gaat het om het totaalbeeld van de gevel: levert de gevel een positieve bijdrage een aantrekkelijke binnenstad?

Het straatbeeld

De manier waarop de gevels naast elkaar staan, hoekpanden zijn vormgegeven, stegen en poorten worden gemaakt, is karakteristiek voor Apeldoorn. Naast bouwstenen voor de gevels, worden daarom ook handreikingen gedaan voor het straatbeeld, bijvoorbeeld voor reclame en terrassen.

Nieuwe ontwikkelingen

Deze bouwstenen zijn bedoeld voor bestaande panden. In abstractere vorm kunnen deze bouwstenen echter ook worden toegepast op de nieuwe ontwikkelingen. Op deze manier wordt de samenhang tussen de projecten onderling bewaard, maar wordt er geen vast eindbeeld neergelegd. Hierdoor kan flexibel worden omgegaan met variaties in programma en functie, terwijl tegelijkertijd de samenhang bewaard blijft.

eenheid in verscheidenheid:

- *toepassen zelfde principes geeft continuïteit en samenhang*
- *aansluiten bij bestaande architectuur*
- *bovenwereld zorgt voor afwisseling*
- *verspringing in rooilijn = minimaal*
- *variatie in hoogte bestaat binnen bandbreedte*

2.1 Bouwstenen

losse belettering
 luifel is verwijderd

naamsaanduiding blijft
 binnen raamindeling

voor: de luifel ontleemt het zicht op de bovenzijde en de gevelindeling onder heeft niets te maken hebben met de bovenzijde

de voetjes staan op de vloer

raamindeling volgt het ritme van de bovenzijde

bovenlichten zijn teruggebracht

voor: de gevelindeling heeft niets te maken met de bovenzijde

de voetjes staan op de vloer

raamindeling volgt het ritme van de bovenzijde

oorspronkelijk materiaal in zicht gebracht en hersteld

1. Voetjes op de vloer

- WAT de 'bovenwereld' weer met de voeten op de grond zetten.
- HOE het doortrekken van de zij- en tussenpenanten (in hetzelfde materiaal als de bovenzijde, meestal baksteen)
- BIJVOORBEELD Scapino, Sandmann Optiek

*oude belettering
is weer zichtbaar*

oude deur is nu etalage

losse belettering

luifel is verwijderd

*de erker is teruggebracht en zorgt
voor extra nadruk op de hoek*

*voor: de luifel ontnemt het zicht op de
bovenzijde en de gevelindeling onder
heeft niets te maken hebben met de
bovenzijde*

*de voetjes staan
op de vloer*

*raamindeling volgt het
ritme van de bovenzijde*

*de baksteen van de bovenzijde
is weer voor de begane grond
gebruikt*

*voor: een gevelindeling die niets te maken
heeft met de bovenzijde en de bovenzijde
zelfs gedeeltelijk aantast*

entree blijft op de hoek

*grote ramen met boven-
lichten volgen het ritme van
de ramen op de bovenver-
dieping*

2. Maat houden

WAT gevelindeling boven- en onderwereld met elkaar in verband brengen

HOE ritme en verticale gerichtheid van de openingen in de bovenwereld doorzetten naar de onderwereld, bijvoorbeeld door het toevoegen van raamstijlen of penanten of het weer terugbrengen van de bovenlichten. Over het algemeen hebben panden een smalle parcellering. Bij brede panden wordt de gevel vaak geleed, bijvoorbeeld door kleine verspringen in de gevel

BIJVOORBEELD Sandmann Optiek, Witteveen Menshop

een kleine hardstenen plint onder de kozijnen zorgt voor een goede aansluiting op de straat

een plint kan ook enige hoogte krijgen

praktisch: de plint vangt hoogteverschillen in de straat op en op de plint is opspattend vuil niet zo zichtbaar als op de ruit

3. Een streep eronder

WAT een duidelijke beëindiging van de gevel op de straat
HOE het toepassen van een plint, waarop de kozijnen staan (geen glas op de straat)
BIJVOORBEELD Adam Brandstore, Score, Bagels & Beans

voor: een ver uitstekende luifel aan de voorkant en de zijkant ontnemt het zicht op de bovenkant en beperkt het zicht de straat in

losse belettering luifel is verwijderd

nog beter zou zijn om de doorlopende zwarte balk te verwijderen

voor: een ander tijdsbeeld: toen hippe etalages met een kleine luifel

de luifel is herkenbaar voor het pand, maar ontnemt het zicht; ook op de buurpanden

losse belettering luifel is verwijderd, straatbeeld is rustiger

hier gaat eigenlijk alles goed: luifel is verwijderd, nieuwe bovenlichten en een harmonieuze kozijnindeling, twee goede entree's, losse letters, goede terrasinrichting

4. Ontluifelen

WAT geen obstakels tussen boven en onderwereld
HOE geen nieuwe vaste luifels of serres toepassen,
 verwijderen van bestaande luifels of serres,
 markiezen 's avonds omhoog
BIJVOORBEELD Albert Heijn, Hairworld, Van Essen, Martins

+

de kleur blauw komt terug in de gebouwdetails, maar past niet bij het pand

voor: fel gele raamkozijnen passen niet bij de overige gebouwonderdelen

de raamkozijnen hebben een terughoudende kleur gekregen, die aansluit bij de kleur van de kozijnen op de verdieping

de deur in bedrijfskleur vormt een prettige afwisseling en is een blikvanger

voetjes staan op de vloer

boven- en onderbouw zijn in dezelfde kleur en materiaal

losse letters vallen op, maar zijn niet opdringerig

raamindeling boven en onder zijn afgestemd

entree voor de bovenverdieping hoogwaardig vormgegeven

5. Kleur bekennen

WAT kleuren en materialen van boven- en onderwereld met elkaar in overeenstemming brengen

HOE de (oorspronkelijke) bovenwereld is leidend; terughoudend zijn met het toepassen van felle kleuren (eventueel als accent inzetten); toepassen van traditionele materialen (baksteen, natuursteen, houten kozijnen), geen glim en glinster (marmor); schoon metselwerk behouden (niet schilderen)

BIJVOORBEELD Bagels&Beans

losse letters boven de ingang

aangevuld met losse letters op de etalageruit

ook grote ketens hebben losse letters in hun huisstijl

grote reclameborden haaks op de gevel en boven de begane grond. Op deze manier is de gevel bijna niet te zien.

dezelfde keten, andere plaats; naamsaanduiding op een opvallende plek op de etalageruit, maar met aandacht voor de luister van het pand

losse letters boven de ingang

losse letters en ingepast in het ritme van de gevelindeling

klein bord haaks op de gevel voor zichtbaarheid vanuit de straat

6. Losse letters

WAT geen obstakels tussen boven en onderwereld, zichtbaar houden van de gevel

HOE toepassen van losse belettering voor reclameuitingen en naamsaanduidingen, geen brede balk tussen begane grond en verdieping

BIJVOORBEELD Mexx, Chasin', Albert Heijn

deur naar de bovenwoning is onaantrekkelijk en zorgt voor een onveilig gevoel

naar binnen via het 'raam'

de hoek is dichtgezet

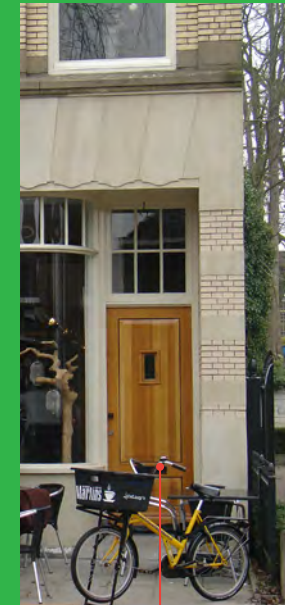
een mooie deur op de hoek van het pand geeft het gebouw zijn logische entree weer terug.

goed onderhoud kan eenzelfde situatie een stuk verbeteren

de deur naar de brasserie is open en uitnodigend

de deur naar de boven is familie van de linker deur, maar is veel geslotener: deze deur is niet voor iedereen bedoeld.

7. Een mooie binnenkomer

- WAT een aantrekkelijke entree naar de bovenverdieping en het instandhouden van de hoekentree van winkels
- HOE het opwaarderen van de deuren naar bovenwoningen, inclusief bellenbord, brievenbus en dergelijke en het herstellen van de hoekentree
- BIJVOORBEELD Martin's, Bagels & Beans, Martins,

rijke detaillering geeft allure

bijzondere gevelsteen

de verwijzing naar een vroegere functie hoeft niet te verdwijnen

instandhouden of herstellen van de bovenlichten geeft het pand een verticale gerichtheid en eigenheid

af en toe is er nog een verwijzing naar het verleden aanwezig

met een kleine moeite kan die weer zichtbaar gemaakt worden

8. Oog voor detail

- WAT herstel of behoud van originele details of het opnieuw toepassen van gedetailleerde bouw-elementen
- HOE inventarisatie van bestaande details, overleg met specialisten over mogelijkheden tot behoud en herstel. Of bijvoorbeeld toepassen van geprofileerde (houten) kozijnen, openingen met een diepe negge maken
- BIJVOORBEELD bijna alle historische panden in de binnenstad kijk naar oude foto's en bouwtekeningen en laat je inspireren!

De bovenste verdieping is afgeplakt. In dit pand zit veel meer potentie.

De bovenste verdieping is in gebruik als winkel. Door afstand te houden tot de ramen blijven de ramen als echte openingen in de gevel zichtbaar.

Je kunt natuurlijk ook gewoon wonen boven winkels!

of werken

9. Laat zien wat je waard bent

- WAT het zichtbaar maken van het interieur van de panden
- HOE ramen in gevels niet dichtplakken, (maak een vitrine), transparante rolluiken achter de etalage, bovenwereld zichtbaar (bewoonbaar?)
- BIJVOORBEELD Zara, Vodafone (transparante rolluiken), woningen boven winkels

hier zat de entree. Nu nog wel herkenbaar door de afwijkende vorm van de etalage (maar een deur zou beter zijn).

mooi gedaan: de entree zit op de hoek, etalages aan de twee voorkanten van het pand.

zou achter die beplating nog een origineel raam te vinden zijn?

het Leienhuis gaat op een bijzondere manier de hoek om

hier zijn twee entrees; een op de hoek en een aan de hoofdwinkelroute.

de entree zit op de hoek, grote ramen in de twee straatgerichte gevels

de entree zit op de hoek, etalages in de straatgerichte gevels

de reclameuiting boven de deur valt netjes binnen de kozijnen.

mooie bovenlichten passen in de maatverhouding van het pand.

10. Het hoekje om

- WAT de zijgevel aan de straat behandelen als een tweede voorgevel
- HOE ramen in gevels niet dichtplakken, (maak een vitrine), transparante rolluiken achter de etalage, bovenwereld zichtbaar (bewoonbaar?), handhaven hoekentrees
- BIJVOORBEELD het Leienhuis, Witteveen Menshop, Bagels&Beans

één winkel in vier panden: ze zijn allemaal verschillend. De relatie tussen boven- en onderwereld verdient aandacht. Dit komt onder meer door het gebruik van marmer: het materiaal past niet goed bij de bakstenen gevels.

nieuwbouw volgt de smalle, pandsgewijze opbouw van de omgeving met variatie per 'gevel': het materiaal en de gevelindeling lopen van boven naar beneden door.

11. Verschil moet er wezen

WAT afstemming van één winkel in twee of meer panden

HOE het herstellen van verschillen in de gevels van de panden door de relatie met de bovenwereld te herstellen
historische parcellering bewaren bij doorbraken tussen bestaande panden

BIJVOORBEELD The Sting

Dit bord zou beter kunnen zakken naar de begane grond en wat kleiner kunnen zijn

Drie winkels in één pand. Ze zijn wel erg verschillend van elkaar. Bij de linker winkel gaat het goed: voetjes op de vloer, kleuren en raamindeling van boven en onder op elkaar afgestemd.

Dit bord hangt op een goede plek; zichtbaar maar niet overheersend

De deur naar de bovenverdieping past mooi in het rijtje

Vier winkels in één pand. Binnen het kader van de 'voetjes' is er verschil gemaakt tussen de winkels. Bij eventuele aanpassingen zou meer onderlinge afstemming gezocht kunnen worden.

12. Leentjebuur

- WAT afstemming van twee winkels in één pand (tweelingpand)
- HOE gezamenlijk aanpakken van de gevel waarbij verschillende bouwstenen op elkaar worden afgestemd; of anders: het eerste (goedgekeurde) pand is de trendsetter voor de andere helft
- BIJVOORBEELD Deveraux en Telfort

INTERMEZZO - wie het breed heeft....

WAT	lange horizontaal opgebouwde gevels van vooral panden uit de jaren '30 en '50
HOE	gezamenlijk aanpakken, een duidelijke horizontale opbouw van de gevel, dus niet het karakter per adres benadrukken
BIJVOORBEELD	De Slegte, Davoud/pizzeria Roma /Hollywood, Indian Moon, Multivlaai

Kenmerken van deze langgerekte panden:

- één pand met verschillende winkels
- horizontale opbouw met verschil tussen bovenzijde (woningen) en onderzijde (winkels)
- horizontaliteit benadrukt door vaak smalle beton-details
- kozijnen slank gedetailleerd (staal)
- asymmetrische opbouw van het pand
- soms accenten in de gevel (torentje, erkers)
- soms details aangebracht in het metselwerk
- woningentrees terugliggend
- open begane grond met lage plint
- plaats voor naamsaanduidingen in architectuur meegenomen
- van oorsprong vaak een open karakter van de plint

2.2 | het gebruik van de straat

Over de straat en het gebruik

Een opgeknapte gevel en dan....?

Als de gevel eenmaal is opgeknappt, is dat een enorme vooruitgang voor het beeld van de straat. Maar dan moet die gevel natuurlijk wél zichtbaar zijn.

Overdaad schaadt

Reclame-uitingen, in de vorm van borden, rekken, vlaggen en dergelijke, kunnen zo overdadig worden toegepast dat de panden niet meer worden opgemerkt. En niet alleen de panden: zelfs de reclame-uitingen vallen weg in het chaotische beeld. Dit versterkt zichzelf; iedereen probeert meer en beter zichtbaar te zijn dan zijn burens.

Het gezamenlijk maken van afspraken over wat wel en wat niet kan, biedt een mogelijke oplossing. Deze afspraken kunnen worden vastgelegd in een gebiedsgericht reclamebeleid. Voordeel hiervan is dat voor iedereen duidelijk is welke regels er gelden. Bovendien hoeft voor reclameuitingen die binnen deze regels passen, geen vergunning meer te worden aangevraagd.

Het aangenaam verpozen

Hetzelfde geldt voor de terrassen; mooi terrasmeubilair en een goede afstemming over de plek levert een aantrekkelijker verblijfsplek op. Ook hier is het mogelijk om gezamenlijk een afsprakenplan te maken en dit vast te leggen in een terrassenplan.

Als het donker wordt

Tot slot is ook het avondbeeld belangrijk. Een goed verlichte binnenstad geeft 's avonds een veiliger gevoel. Dit betekent niet dat hele panden op een zelfde manier moeten worden aangelicht. Tegenwoordig maakt de toepassing van LED-verlichting het mogelijk op subtiele wijze details van gebouwen aan te lichten. Het verlichten van etalages helpt ook mee om een aangenaam avondbeeld te maken. Voorwaarde hiervoor is dat er geen rolluiken worden toegepast of heel transparante rolluiken.

Het gebruik van de straat

Voor het gebruik van de openbare ruimte gelden de Algemene Plaatselijke Verordening, het Reclamebeleid etc. Hierin is bepaald wat acceptabel is voor het plaatsen van uitstallingen, terrassen en terrasafscheidings, zonwering en reclameuitingen. De ambitie reikt verder; om een aantrekkelijke binnenstad te maken, is de uitstraling van de tijdelijke elementen op straat van groot belang. Daarom worden ook handreikingen gedaan voor de niet-permanente inrichtingselementen.

het straatbeeld kan best aantrekkelijker: door de grote hoeveelheid reclame-uitingen en de fietsen wordt het al snel rommelig.

het straatbeeld kan best aantrekkelijker: door de grote vlaggen zie je de winkel eigenlijk niet meer.

de plant op de stoep is een aangenaam accent in de stenige straat. een bescheiden boodschap houdt het zicht op de etalage maximaal.

A. reclameuitstallingen

- WAT een overzichtelijk, maar gezellig straatbeeld creëren
- HOE terughoudend zijn met reclame-uitstallingen, gezamenlijk opstellen van een gebiedsgericht reclame-beleid
- BIJVOORBEELD winkelcentrum de Eglantier

als er ruimte is: pak uit met een haag en bomen!

plantenbakken als afscheiding

sober vormgegeven parasols

is er een betere plek voor de afvalbakken?

tijdelijk (?) extra ruimte nodig

bescheiden menubord

plantenbak als afscheiding of terrasmarkering

terughoudend vormgegeven parasols

hoogwaardig terrasmeubilair

hoogwaardig terrasmeubilair, maar passend bij de uitspanning

het totaalbeeld oogt niet zo uitnodigend: de achterliggende bebouwing is nauwelijks zichtbaar

het totaalbeeld levert een uitnodigend beeld op: de mooie pui vormt een aantrekkelijk décor voor het terras

B. terrassen

- WAT een overzichtelijk, maar gezellig straatbeeld creëren
- HOE gebruik van hoogwaardig terrasmeubilair, terughoudend zijn met terraschermen en parasols, kleur afstemmen op pand, gebruik van beplanting als terrasmarkering
- BIJVOORBEELD Martins, Brasserie De Pasch, Central Park

gevelarmatuur zorgt ervoor dat het smalle straatje weinig obstakels kent, maar toch goed en sfeervol verlicht wordt (Odense, Denemarken)

als er een rolluik gebruikt moet worden, zorg dan voor een transparant en slank exemplaar, dat achter het glas zit.

plaatsing van het rolluik áchter de etalage levert een aangenaam beeld op na sluitingstijd

sparzaam en sfeervol verlichte openbare ruimte, maar ook de bebouwing doet mee (Odense, Denemarken)

C. verlichting

WAT een overzichtelijk en veilig, maar gezellig straatbeeld creëren, ook 's avonds

HOE aanlichten van bijzondere gebouwelementen (details), geen (of transparante) rolluiken, verlichte etalages

BIJVOORBEELD Martins

Meer weten?

Regieplan Binnenstad

In het [Regieplan](#) worden de ambities voor de binnenstad beschreven en een groot aantal vaste waarden genoemd die de basis vormen voor concrete initiatieven. Deze handreiking is een middel om deze ambities concreter te maken voor ondernemers, bewoners, ontwikkelaars en andere belanghebbenden in de binnenstad.

De huidige binnenstad is een divers gebied, met veel verschillende typen bebouwing, openbare ruimte en gebruik. De binnenstad wordt bepaald door zijn vloer, de wanden, maar ook door zijn gebruikers; bezoekers, bewoners, ondernemers en eigenaren bepalen samen de uitstraling, levendigheid en kwaliteit van de binnenstad.

In het Regieplan Binnenstad is geconstateerd dat de kwaliteit van het Apeldoornse stadscentrum flink verbeterd moet worden, om de aantrekkelijkheid van het centrum te vergroten en het voorzieningenniveau op peil te houden. Uitgangspunt hiervoor vormen de unieke en karakteristieke elementen die de identiteit van de Apeldoornse Binnenstad bepalen:

- losheid van de bebouwing
- bijzondere hoeken
- poorten en steegjes
- de omlijsting van het kleine
- (kleinschalig) groen

Cultuurhistorische Analyse Binnenstad

In de [Cultuurhistorische Analyse](#) (CHA) wordt een uitgebreide analyse gegeven van de groei en ontwikkeling van de Apeldoornse binnenstad. Op basis van deze kenmerkende ontwikkeling, wordt een aantal karakteristieke thema's in de Apeldoornse binnenstad beschreven. In het Regieplan Binnenstad hebben deze thema's een vertaling gekregen in 'vaste waarden'.

Masterplan Openbare Ruimte: de vloer op orde

In het Masterplan wordt een richting gegeven voor de herinrichting van de vloer. Er worden principes aangegeven voor:

- de materiaalkeuze
- groen
- straatmeubilair (bankjes, prullenbakken)
- verlichting

De vloer zorgt in eerste instantie voor samenhang in de binnenstad. Hierdoor kan de grote diversiteit van de panden toch als een samenhangend geheel begrepen worden. Deze samenhang kan worden versterkt door ook voor de wanden een aantal principes te geven. Daarnaast zal een hoogwaardige uitstraling van de vloer ook een positief effect hebben op de aantrekkelijkheid van de binnenstad.

Gebiedgericht Welstandskader Binnenstad-West

Om ervoor te zorgen dat andere bewoners, ondernemers en pandeigenaren op een vergelijkbare manier een bijdrage leveren aan de aantrekkelijkheid van de binnenstad, bestaat er een aantal regels in de vorm van een formeel welstandskader. Dit zijn de officiële regels die de Woningwet vraagt om derde-belanghebbenden (bijvoorbeeld uw burea) voldoende zekerheid te bieden dat het gebied niet verrommelt. Het welstandskader bevat de regels op grond van de Woningwet waaraan de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit plannen toetst. Het Gebiedsgericht welstandskader Binnenstad West is de vinden op de site van de gemeente.

Bestemmingsplan Binnenstad-West

Voor dit gebied geldt het Bestemmingsplan Binnenstad West. Een deel van het Caterplein is opgenomen in het Bestemmingsplan Parken, Indische Buurt en Beekpark. Deze kunt u vinden op www.apeldoorn.nl/bestemmingsplannen.

Reclame

Voor de richtlijnen die gelden voor reclameobjecten verwijzen wij u naar het reclamebeleid op de site van de gemeente.

Omgevingsvergunning

Als u een huis, bedrijfspand of bijvoorbeeld een schuur wilt bouwen of verbouwen heeft u daar in veel gevallen een vergunning voor nodig. Deze vergunning vraagt u gemakkelijk aan via www.omgevingsloket.nl

colofon

dit is een uitgave van de Gemeente Apeldoorn
oktober 2013

alle foto's zijn afkomstig uit Apeldoorn, behalve de
foto op pag. 22 (Pearl Wageningen) en de foto's op
pag. 44 (Odense, Maastricht)

eenheid Ruimtelijke Leefomgeving
team Ruimelijk Vormgeven

Suzanne Dirks
Doesjka Majdandžić
Annemarie Mascuñan
Rudy Wolfkamp

